

Nr. 21.

Warszawa

13/25 maja 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy alei Jerozolimskiéj Nr. 1574b.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Po rocznéj przeszło niepewności i burzliwych przejściach, na giełdach zabłysła nakoniec pogoda: targi pieniężne na raz wydobyły się z pod wielkiego ciśnienia duszącéj atmosfery politycznéj; rozmaite wartości zaczynają się układać według prawdziwego ich finansowego i ekonomicznego znaczenia, nie zaś według humoru dyplomacji i stopnia odwagi spekulantów. Handel wreszcie zaczyna się budzić z letargu; przemysł fabryczny zwłaszcza w Anglji ożywia się: Manchester, Sheffield, Leeds, nabierają otuchy i wracają do gorączkowéj działalności, która jest dla nich stanem normalnym, — nie ma już prawie warsztatów wakujących. Kursa głównych papierów giełdy paryskiéj dosięgają wysokości normy stanowczo pokojowéj: renta francuska dochodzi do 70, włoska 52,^{70}; drogi żelazne wszystkie w podwyżce, a szczególniéj akcje zakładów kredytowych. Wszystko to przypisać należy nie konferencji londyńskiéj, ale ogólnemu nastrojowi polityki wielkich mocarstw, zapowiadającemu załatwienie wielu spornych kwestij na drodze porozumienia się, w celu zharmonizowania stosunków międzynarodowych, a przez to umożliwienie rozbrojenia powszechnego — téj największéj reformy przez ekonomikę doradzanéj. Że na tém tle wyrobi się ścisły stosunek Anglji do Francji, nie wątpimy ani na chwilę, — bo Anglja zna i ocenia najlepiéj doniosłość interesów ekonomicznych; mniéj jeszcze ulega wątpliwości, że Włochy skwapliwie myśl rozbrojenia pochwycą,— bo dla nich jestto kwestja równowagi budżetowéj, a wkrótce i świetności finansowéj.

Kwestja monetarna robi postępy: wiemy o przystąpieniu Rzymu do konwencji paryzkiéj, o zamierzoném przystąpieniu Hiszpanji, a obecnie dowiadujemy się o bliskiém przyjęciu systemu metrycznego w Grecji: minister skarbu złożył już w Izbie projekt w tym przedmiocie. Nowy system ma być wprowadzony od 1 stycznia 1869 r; a będzie to wielką dogodnością w handlowych stosunkach morza Śródziemnego.

Kursa papierów publicznych i przemysłowych znacznie i u nas się podniosły. Giełda warszawska zwykle szuka natchnienia w Berlinie; to też za podwyżką na giełdzie berlińskiéj naszych papierów, poszła i u nas podwyżka, zwłaszcza listów zastawnych na 80½ (2-éj serji na 75), a listów likwidacyjnych na 60½. W ciągu tygodnia dochodziły nawet pierwsze do 81, drugie do 62½ i w ogóle żądania były większe niż od kilku miesięcy.

Wexle zagraniczne w dalszym ciągu jeszcze się obniżyły chociaż nieznacznie; na Wiedeń tylko trochę się podniosły:

na Berlin . . .	2 m.	118,^{5}	—doraźnie	119,^{2}
„ Paryż. . . .	„	119,^{8}	„	120,^{4}
„ Londyn . .	3 m.	119,^{1}	„	119,^{9}
„ Wiedeń . .	2 m.	95	„	95,^{5}

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 17/23 maja.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 17 maja	Sobota 18	Poniedz. 20	Wtorek 21	Środa 22	Czwar. 23	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	.	75	76	75,75	.	.	$75\frac{3}{4}$
Bilety Skarbu Kr. Pol.	$4,^{32}$	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	103,50	.	.	.	.	.	138
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	51,75	.	.	.	.	.	115
	0	30	27	.	.	.	.	.	90
" " " *B* (z. 200)	5	30	34	.	.	.	.	.	$113\frac{1}{3}$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	52	.	.	.	.	.	52
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	58,50	58,67	59,17	60, 7	62,33	60,50	$60\frac{1}{2}$
kupon	.	.	.	.	.		.	$1,92\frac{2}{9}$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	*72	.	.	.	.	.	*72
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	112	112,50	113,25	113,33	113	.	113
" " z 1866 r.	5	.	105,50	105,33	106	106,50	106,25	.	$106\frac{1}{4}$
Metaliki (300) lutowe	4	100	100	100	100	100	100,17	100	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,25	100,25	100,25	100,25	100,25	100,17	$100\frac{1}{6}$
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	*79	.	.	.	.	.	*79
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	81	80,67	81	.	.	80,33	$80\frac{1}{3}$
" " " ser. 2	4	100	73,84	73,84	75,17	75,17	75	.	75
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$1,67\frac{7}{9}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	69	.	.	78	.	59,50	$116\frac{2}{3}$
" " W-B. (100. 150)	4	100	57,50	57,50	57,75	58	60	*84,50	$59\frac{1}{2}$
" " Teresp. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	$*84\frac{1}{2}$
" " Łodzk. (100)	5	100	86,50	.	.	.	.	.	$86\frac{1}{3}$
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*117	.	.	.	.	.	$*93\frac{3}{5}$
Obligi " " "	$4\frac{1}{2}$	100	86	.	.	.	.	.	86
2. Wexle.									
Berlin ....(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	110,40	110,25	110,25	110,10	109,95	110,10	$118\frac{1}{3}$
Gdańsk ....(100) "	.	92,857	110,25	109,80	.	109,80	109,80	109,80	$118\frac{1}{4}$
Hamburg ....(M. B. 300) "	.	140,855	.	.	*168,30	.	.	.	$*119\frac{1}{2}$
Londyn ....(Ł. 1) 3 "	.	6,304	7,53	.	.	.	7,50	7,51	$119\frac{1}{9}$
Paryż ....(Fran. 300) 2 "	.	75,214	90,15	90	.	.	.	90,15	$119\frac{8}{9}$
Wiedeń ....(Gul. 150) "	.	92,857	.	88,20	.	.	.	.	95
Petersburg ....(Rub. 100) 1 "	.	100	99,17	.	.	.	.	.	$99\frac{1}{6}$
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,20	.	.	.	.	.	$120\frac{2}{5}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,55	.	.	.	.	.	$118\frac{1}{3}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Petersburg.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.
bankowa:	6%	7 (10)	3	3	4	4	3
giełdowa:	—	7 (9)	3	3	4	$3\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{4}$

CENY TARGOWE W MIASTACH KRÓL. POLS.,
za grudzień 1866 r.

		Średnie ceny w miastach gubernji: Warszaw.	Radoms.	Lubelsk.	Płockiéj	August.	W ogóle (opr.War.)	W Warszawie
Robotnik pieszy		0,40	0,32	0,39	0,42½	0,35	0,37½	.
Robotnik 1-konny		1,14	1,04	0,85	1,29	0,98	1,06	.
Robotnik 2-konny		1,98	1,63	1,46	2,18	1,55	1,76	.
Koń mierny		59,00	55,91	38,11	58,03	33,62	48,93	.
Wół „		36,74	32,58	31,40	39,02	26,75	33,30	46,35
Owca zwycz. lub skop		2,88	3,04	2,37	2,92	2,29	2,70	.
Wieprz		26,66	26,73	28,11	29,89½	22,91	26,86	28,25
Zboże Pszenica	*korzec*	7,66	6,83	5,33	7,18	6,38	6,68	7,61
Zboże Żyto	„	4,97	4,55	3,91	4,48	3,95	4,37	5,17
Zboże Jęczmień	„	4,23	3,92	3,47	3,73	3,42	3,75	4,39
Zboże Owies	„	2,69	2,49	2,69	2,97	2,36	2,64	3,00
Kartofle	„	1,31	1,13	1,42	1,27	1,22	1,27	2,45
Mąka pszenna celna	„	8,39	7,49	7,19	7,53	7,82	7,68	2,40 *pud*
Mąka „ zwyczajna	„	6,66	5,35	5,43	6,47	6,72	6,13	1,69 „
Mąka żytnia pytlowa	„	5,54	4,71	4,72	5,41	5,06	5,09	1,42 „
Mąka „ razowa	„	5,00	4,15	3,94	4,71	4,18	4,39	4,35 *korzec*
Chleb pytlowy	*funt*	0,02¾	0,02¾	0,02	0,02½	0,02½	0,02½	.
Chleb razowy	„	0,02	0,01¾	0,01½	0,02	0,01½	0,01¾	.
Mięso wołowe	„	0,06½	0,05½	0,04½	0,06	0,05½	0,05½	.
Masło solone	„	0,25½	0,24	0,23	0,25½	0,26	0,25	0,25½
Łój	*pud*	5,28	5,34	5,09	5,45	6,84	5,60	.
Wełna celna	„	24,56	24,23	25,89	19,34	—	23,50	.
Wódka 78°	*wiadro*	4,41	4,56	4,22	5,24	4,29	4,54	4,25
Drzewo opałowe twarde	*sąż. kub.*	6,99	3,91	4,82	6,36	6,52	5,72	10,00
Drzewo opałowe miękkie	„	5,85	3,13	3,64	5,24	5,22	4,61	.
Siano	*pud*	0,37½	0,35	0,26	0,43	0,31	0,34	0,38
Słoma	„	0,25½	0,23½	0,18½	0,28	0,19	0,23	0,24

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 14 maja	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 21 maja
	r u b l i		
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.717.512, 12	+ 191.144, 92½ — 132.084, 39½	1.776.572, 65
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi	151.019, 29	+ 31.411, 41 — 9.584, 50	172.846, 20
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	44.015, 65	+ 5.696, — — 3.500, —	46.211, 65
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	160.819, 45½	+ 214.560, 74	375.380, 19½
2. Zaliczenia na papiery publiczne	1.013.982, 08	+ 47.423, 72 — 47.120, 72	1.014.285, 08
3. „ na zast. towarów a) wełny	64.473, 04	+ 34, 15 — 6.164, 15	58.343, 04
3. „ na zast. towarów b) in. tow.	280.783, 82½	+ 29.051, 12 — 10.319, 54	289.515, 40½
Łącznie (3)	345.256, 86½	+ 2.601, 58	347.858, 44½
4. „ „ kosztowności	618.799, 53	+ 22.276, 92 — 10.399, 54	630.676, 91
5. Otwarte kredyta	5.065.946, 02½	+ 674.443, 90 — 872.626, 60	4.867.763, 32½
6. Kasa: Monety srebrne	2.693.252, 46½	— 2.757, 23	2.690.495, 23½
6. Kasa: „ złote	7.713, 75	—	7.713, 75
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	681.677 —	+ 27.200, —	708.877 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.917.621 —	+ 397.310, —	2.314.931 —
Łącznie (6)	5.300.264, 21½	+ 421.752, 77	5.722.016, 98½

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Rzemieślnicze kasy wzajemnéj pomocy czyli kasy wsparcia** (*Gewerbliche Unterstützungs cassen*) **w Prusach.**

W dawnych prowincjach pruskich, urządzenie kas wzajemnéj pomocy już od lat przeszło 20 weszło na drogę prawodawczą. Prawo o przemyśle (Gewerbeordnung) z 17 stycznia 1845 upoważnia gminy do powołania wszystkich czeladników i pomocników w miejscu istnienia kasy do udziału w stowarzyszeniu. Następnie postanowienie 9 lutego 849 „o Radach przemysłowych etc." uzupełnia poprzednie prawo w dwóch głównie kierunkach. Z jednéj strony powołuje do instytucji wszystkich robotników fabrycznych, z drugiéj zobowiązuje fabrykantów — właścicieli zakładów i samodzielnych rzemieślników do udziału w opłatach na rzecz kas, do wysokości połowy wkładów zajmowanych przez nich robotników. Urządzenie kasy w gminie pozostało dowolném. Wynikła stąd niedogodność, że pewne wpływy tamowały rozwój instytucji tak niewątpliwéj użyteczności. Prawo z 3 kwietnia 1854 zaradziło temu, stanowiąc: iż nietylko władze gminne mogą stanowić o niezbędném utworzeniu stowarzyszenia i wydawać statuta; ale w razie uznania potrzeby, władze powiatowe z urzędu takie ustawy wydawać mają. Toż prawo z r. 1854 podciąga i terminatorów płatnych pod kategorję czeladników, a również upoważnia gminy do wydawania statutów stowarzyszeniom samodzielnych rzemieślników (za obrębem zgromadzenia *v.* korporacji rzemieślniczéj).

Odtąd działalność na téj drodze znakomicie się rozwinęła: kiedy w r. 1854 było 230 kas wsparcia, a z tych tylko 60 były posiłkowane udziałem fabrykantów; w 10 lat później—1864 r. liczba kas doszła do 3.308, a z nich posiłkowanych przezło 1.000.

Oto są główne rezultaty osiągnięte w końcu r. 1864:

A. Kasy dla czeladników, pomocników i robotników.

	Liczba kas	*Licz. człon.*	*Wkłady roczne* stowarzyszonych	*Wkłady roczne* fabrykantów	*Kapitał kas*
			T a l a r ó w		
1. Dla czeladników i pomocników	2.273	191.193	296.232	19.354	239.580
2. „ robotników fabrycznych	966	248.712	593.604	221.946	1.056.037
3. „ obu kategorij łącznie	69	17.730	28.002	5.955	31.782
Razem	3.308	457.635	917.838	247.255	1.327.399
B. Kasy dla samodzielnych rzemieślników.					
1. Dla członków korporacij przemysłowych .	317	34.839	31.234	—	225.341
2. „ nie należących do korporacij...... .	584	117.797	151.339	—	543.847
Razem	901	152.636	182.573	—	769.188
W ogóle (A+B)=	4.209	610.271	1.100.411	247.255	2.096.587

— **Podróż na wystawę paryską małym kosztem.** *Zarząd dróg żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiéj i Warszawsko-Bydgoskiéj* podaje do wiadomości, że od 20 maja przez czas trwania wystawy, na stacji Warszawa, sprzedają się bilety, z terminem 45-dniowym, na jazdę do Paryża i z powrotem, *za połowę zwykłéj opłaty*. Za takim biletem można każdego dnia wyjechać do Berlina, skąd pociąg specjalny wychodzi co—piątek; z Paryża zaś, co—środa, takież pociągi wychodzić mają napowrót do Berlina.

— Jednocześnie p. Grabowski (Krak.-Przed. 415) ogłasza, że za porozumieniem się ze znanym przedsiębiercą „podróży towarzyskich" p. J. Neymeyer'em w Wiedniu, urządza pociąg z Warszawy przez Wiedeń, Salzburg, Monachję, Lindau, Konstancję, Bazyleę, Mulhouzę do Paryża,—mający wyjść z Warszawy 12 czerwca o 6-éj rano, a przybyć do Paryża 17 czerwca rano. Pobyt w Paryżu 11 dni.

Za cenę:
dla jadących II klasą rubli 125 (a bez stołu 105 r.)
„ III „ „ 95
ofiarują się następujące dogodności i użytki:

1. Jazda tam i napowrót.
2. Mieszkanie, śniadanie i obiad w Paryżu przez dni 11.
3. Wejście na wystawę przez dni 5.
4. Zwiedzenie pomnikowych i historycznych ciekawości Paryża.
5. Przewodnik Paryża w oprawie.
6. Objaśnienia i skazówki.

Każdy jadący, winien mieć pasport z wizą konsulatów austrjackiego i francuskiego.

Za bagaże nad 20 funtów uiszcza się opłata zwyczajna.

Opłata składa się w połowie przy zapisaniu się, a w drugiéj połowie po 6 czerwca.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.